

การวิจัยเชิงพรรณนาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการของศูนย์สุขภาพชุมชนในงานตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก และผลการให้บริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกของจังหวัดหนองบัวลำภู ในปีงบประมาณ 2546 ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานตรวจคัดกรอง มะเร็งปากมดลูกของ ศูนย์สุขภาพชุมชนทุกแห่งในจังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งมีทั้งหมด 88 แห่ง เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากผู้รับผิดชอบงานจำนวนทั้งสิ้น 88 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการสนทนากลุ่มประชาชนกลุ่มเป้าหมาย 20 คน ผู้รับผิดชอบงานในศูนย์สุขภาพชุมชน 20 คน การสัมภาษณ์เชิงลึกหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน 6 คน และผู้รับผิดชอบงานระดับเครือข่ายบริการปฐมภูมิ 11 คน โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ.2547

ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์สุขภาพชุมชนส่วนใหญ่มีการจัดการด้านทรัพยากรบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 51.0 ผู้รับผิดชอบงานส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูกและการตรวจคัดกรองอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 66.0 และร้อยละ 15.9 ไม่เคยผ่านการอบรมเทคนิคการทำ Pap smear มาก่อน ส่วนการจัดการด้านงบประมาณ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ร้อยละ 63.6 แต่ยังมีศูนย์สุขภาพชุมชนเพียงร้อยละ 1.1 เท่านั้นที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากท้องถิ่น และอีกร้อยละ 31.8 มีงบประมาณไม่เพียงพอ การจัดการด้านสถานที่ เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 48.9 ศูนย์สุขภาพชุมชนร้อยละ 77.3 มีเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ร้อยละ 26.1 ไม่มีเตียงตรวจภายในที่มั่นคงแข็งแรง และร้อยละ 64.8 มีสเปกโตรลิัมไม่เพียงพอ การจัดการด้านวิธีการดำเนินงาน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 58.0 ศูนย์สุขภาพชุมชนร้อยละ 33.0 ไม่มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ ร้อยละ 25.0 ไม่มีเอกสารเรื่อคู่มือแนวทางการปฏิบัติในการให้บริการ และมีเพียงร้อยละ 47.7 ที่แจ้งผลการตรวจแก่ผู้รับบริการครบทุกราย อัตราครอบคลุมในการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 39.8 ร้อยละของสไลด์ที่มีผลการตรวจความเพียงพอของเซลล์ตัวอย่างอยู่ในระดับเป็นที่พอใจ และการได้รับการติดตามส่งต่อเพื่อการตรวจรักษาต่อเนื่อง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ร้อยละ 94.3 และ 88.6 ตามลำดับ การจัดการด้านทรัพยากรบุคคลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราครอบคลุมในการตรวจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.048$) ประชาชนกลุ่มเป้าหมายยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูกและการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกค่อนข้างต่ำ และอายุที่จะรับการตรวจกับเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในพื้นที่ ข้อเสนอแนะคือ ควรมีการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูก และการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกแก่ประชากรกลุ่มเป้าหมายให้มากยิ่งขึ้น ผู้บริหารควรพิจารณาให้มีการพัฒนาบุคลากรในงานตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมศูนย์สุขภาพชุมชนทุกแห่ง ควรพิจารณาสนับสนุนเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการให้บริการ นอกจากนี้ควรมีการนิเทศติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อกระตุ้นให้มีการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และเพื่อบำรุงขวัญกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

Abstract

TE 155823

This descriptive research was aimed to assess the management of Primary Care Units (PCU.) on cervical cancer screening test program, and the result of cervical cancer screening service in Nong Bua Lam Phu Province in the fiscal year 2003. The quantitative data were collected from 88 health workers, who responsible for cervical cancer screening in Primary Care Units by using interview form. The qualitative data were collected by focus groups of 20 cervical cancer screening target population and 20 health workers, who were responsible for cervical cancer screening in Primary Care Unit. In-depth interviews 6 chiefs of Primary Care Units and 11 health workers, who responsible for cervical cancer screening in Contracting Units for Primary care (CUP.). The data were monitored and collected during March-April in 2004.

The results of this research was found that mostly Primary Care Units have been obtained a good level on manpower management (51.0%). Some responsible health workers for cervical cancer (66.0%) have the cervical cancer and the screening test knowledge in middle level, and 15.9% of them never studied or trained in Pap smear operating technique program. Most of budgets management of Primary Care Units was in a good level (63.6%). But only 1.1% received some financial support from local organizations, and 31.8% of PCU. have not got enough in the budget. Most of materials management of Primary Care Units have been obtained in middle level (48.9%). 77.3% of them have not got enough in the materials, such as the bed for per-vagina examination (26.1%) and speculums (64.8%). Approximately half of them have worked on the methods management at a middle level (58.0%). There was no the actions plan in 33.0%. No service practice guideline in 25% and only 47.7%, that informed toward every clients about the test's result. Most of Primary Care Units have screened test cover rate in middle level (39.8%), but approximates 1 in 3 of them were at a low level (29.5%). About the percentage of satisfactory slides and management of abnormal Pap smear cases, almost Primary Care Units were in a good level (94.3%, and 88.6% respectively). Manpower management had significant relationship with cervical cancer screening service coverage ($P = 0.048$). The suggestion of this research that administrators should consider to develop manpower for cervical cancer screening, support both materials and budget appropriately. Furthermore they should regularly evaluate of work's performance to motivate the health workers also.